NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
NOVEMBER 2024

SEPEDI LELEME LA GAE: LEPHEPHE LA I
SEPEDI HOME LANGUAGE: PAPER I

TLHAHLO YA GO SWAYA
MARKING GUIDELINES

Nako: Diiri tše 3 Meputso: 100

These marking guidelines are prepared for use by examiners and sub-examiners, all of whom are required to attend a standardisation meeting to ensure that the guidelines are consistently interpreted and applied in the marking of candidates' scripts.

The IEB will not enter into any discussions or correspondence about any marking guidelines. It is acknowledged that there may be different views about some matters of emphasis or detail in the guidelines. It is also recognised that, without the benefit of attendance at a standardisation meeting, there may be different interpretations of the application of the marking guidelines.

IEB Copyright © 2024

KAROLO YA A TEKAKWEŠIŠO

POTŠIŠO YA 1

1.1 O dutile hlogo.

1.2
- O be a tšhogile ka ge tatagwe a se a mmotšiša selo ka tšeo a di direlego maloba kua Phakane.
- Ge a nagana gore ga se a ye kerekeng mola a se a laele sehlopha sa baopedi gore a ka se kgone go ba le bona o be a bethwa ke letswalo.

1.3 Aowa, ke setagwa.

1.4 O jewa ke dihlong tša mediro ya gagwe ebile o palelwa ke go bolela.

1.5
- O re Phankga o butšwetša Batau gore ba mo dire hlogo ya sekolo.
- O re Phankga o šomiša thuto ya gagwe go timetša setšhaba ka ge bontši bja bona ba se ba rutega.

1.6 O mo eleditše gore madulo a ka godimo a tla tla ka lebaka la ona, a se ke a a gabagabetša.

1.7 Ka lebaka la gore Phankga o nwa bjala kudu/o be a phela ka bjala.

1.8 Bjala bo sentše bokamoso bja bafsa ba go rutega, bja senya maikemišetšo a bona mola ba be ba leka ka mafolofolo go iphahlelela bophelo.

1.9
- Bjala bo thubile manyalo a batho.
- Bjala bo kwešitše bana le batswadi ba bona bohloko.

1.10 Barutwana ba tla fa dikarabo tša go fapana. Mohlala:

Mantšu a tatagwe a mo tsene pelong gomme o a itshola ka mediro ya gagwe ya botagwa.

1.11 Bjala bo wišitše baetapele ba go tia le babuši, maikemišetšo a bona a phuhlama, balatedi ba bona ba šala nyanyeng.

1.12 Barutwana ba tla fa dikarabo tša go fapana. Mohlala:

- Kudumela/Sethitho

- Ka mokgwa wo ke kwelego go fiša maabane ke be ke tšhologa kudumela/sethito mo nkego ke moela wa noka.

1.13 Mokgalabje Mootli o rile ba kgapha dithogothogo ba leka go aga moago wo o tlogo ema ka go sa felego wa tšwelopele.

1.14 Mothofatšo.

1.15 Go tšweletša gore o be a kwele bohloko kudu/ba nagana kudu ka bohloko bjo ba bo kwago.

IEB Copyright © 2024

1.16 Barutwana ba tla fa dikarabo tša go fapana. Mohlala:

Phankga a ka tlogela bjala a be a bo hloya ka ge a kwele ditlamorago tše dimpe tša bjona.

1.17 Barutwana ba tla fa dikarabo tša go fapana. Mohlala:

- Bjala ke sera.
- Bjala bo ka go senyetša bokamoso, bja go thubela lapa, maikemišetšo a gago a šarakana.
- Bjala bo palediša motho go nagana gabotse/bo tšeela motho bohlale. [Dintlha TŠE PEDI fela]

1.18 Barutwana ba tla fa dikarabo tša go fapana. Mohlala:

- Bjala/Ditlamorago tše mpe tša bjala
- Tekakwešišo ye ka moka e bolela ka ditlamorago tše mpe tša bjala.

IEB Copyright © 2024

KAROLO YA B KAKARETŠO

POTŠIŠO YA 2

Go swaiwa diphošo tše hlano tša mathomo tša mopeleto le polelo, go tloga moo diphošo tša mongwalelo di hlokomologwe gomme go latišišwe kgopolokgolo.

Mokgwa wa go swaya:
D = Dintlha
P = Polelo

Kabo ya meputso ya polelo ge molekwa a ngwalollotše dintlha:
- **0** ge a ngwalolotše dintlha tše 6–7.
- Moputso o 1 ge a ngwalolotše dintlha tše 1–5.

Kakaretšo ya morutwana e akaretše dintlha tše di latelago:

- Palo ya bana bao ba kgaogago menwana ka lebaka la go thuntšha dikhirikete ba di swere ka matsogo e oketšega ngwaga ka ngwaga. Ge motho a ka se hlokomele a kopanya mahlo a gagwe muši wa le dikhirikete a ka foufala ka lebelo.
- Medumo e mengwe ya dikhirikete e ka ama ditsebe tša ngwana gomme a fetoga sefoa.
- Ge dikhirikete di ka šomišwa ka ntlong goba kgauswi le ntlo, di ka fiša ntlo.
- Dikhirikete di ka fiša hlaga gomme tša ama maphelo a dimela le diphoofolo.
- Modumo wa dikhirikete o ka ama ditsebe tša diruiwa tša ka gae go swana le dimpša gampe gomme di ka tšhaba tša be tša timelela.
- Muši wa dikhirikete o tšhilafatša lefaufau gomme wa hlola malwetši a maswafo.
- Muši wa dikhirikete o gobatša legapi la lefaufau leo le šireletšago mahlasedi a letšatši gomme go ba le diphetogo tše mpe tša klaemete.

[Dintlha TŠE ŠUPA fela]

IEB Copyright © 2024

KAROLO YA C THETO

POTŠIŠO YA 3 SERETO SEO SE SEGO SA BONWA

3.1 Poeletšothomi ya sekafoko.

3.2 Seetšeng sa leswiswi / lethabong la manyami / mokhora tlaleng

3.3 Potšišoretoriki
- Gore motheeletši a nagane ka molaetša wa seo sereti se bolelago ka sona.

3.4 baka
- Gore mothalotheto o balege kalebelo.

3.5 Morumokwanotia.

3.6 'o myemyela ka myemyelokwena'

3.7 Barutwana ba tla fa dikarabo tša go fapana. Mohlala:

Maikutlo a manyami / maswabi / bohloko.

- Ke nyamišwa / swabišwa / kweŝwa bohloko ke ka moo sereti se bego se rata moratiwa wa sona, se mo direla dilo se nagana gore ba a ratana, kgane o a iphora, bjale o mo fetogetše.

POTŠIŠO YA 4 DIRETO TŠE DI BONWEGO

4.1 4.1.1
- Pula
- Phefo
- Ledimo

[Dintlha TŠE PEDI fela]

4.1.2
- Temanathetong ya bobedi sereti se hlaloša ka botse bja mosadi wa sona.
- Temanathetong ya boraro sereti se hlaloša gore mosadi wa sona o se thekga maemong ka moka a bophelo.

4.1.3 Sereti se tšweletša kgopolo ya gore le ge se diila/hlaka moratiwa wa sona o fela a se rata.

4.1.4 Kelelothalo e tšweletšwa ke ge sereti se tšwetša kgopolo e tee go tloga mothalothetong wo itšego go ya methalothetong ya go o latela.

- O nthata ke le lethabong Le manyaming
- Ge ke eja makhura Le ge ke eja nta Ke šeba ka legai.

[Ntlha E TEE fela]

IEB Copyright © 2024

4.1.5 Barutwana tla fa dikarabo tša go fapana. Mohlala:

Maikutlo a lethabo.

- Sereti se thabišwa ke ge moratiwa wa sona a se thekga mabakeng ka moka a bophelo.

GOBA

Maikutlo a kgotsofalo.

- Sereti se hwetša khutšo go mosadi wa sona.

4.2 Sereto ke thetonyefolo.

- Seriti se nyefola ebile se ntšhetša mafokodi a mmušo wa kgatelelo/ apareteiti ka moka ka ntle.

  Moko ke tabakgolo/kgopolokgolo ya sereto.

  Moko wa sereto o lebane le go lokiša dilo tše dimpe ka moka tšeo di tlišitšwego ke mmušo wa kgatelelo.

  Sereti se re ke nako ya go bolela ka tokologo. Nako ya go hlokomela ditokelo tša botho. Ke nako ya gore dilo tše dimpe le tše botse di tšwetšwe nyanyeng. Nako ya go lokiša setšhaba se ntšhetše bokgoni bja sona ka moka. Batho ba ile ba bolawa sehlogo, ba bangwe ba gobatšwa gore ba be ba golofale. Bjale nako ye ke ya diphetogo tša tokelo ya bophelo. Eupša go sa na le batho ba bangwe bao ba sa nyakego go bona diphetogo, ba nyaka go tšwela pele ka go gatelela le go hloriša ba bangwe. Setšhaba se swanetše go boelana se age leswa.

  Polelo

KAROLO YA D DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO

POTŠIŠO YA 5

5.1 5.1.1 Kgetho ya gore o nyaka go bolokwa wena, goba o nyaka go tlogela sekerete.

5.1.2 gago

- Thuto ke lesedi ebile ke bokamoso bja lena.

5.1.3 Tlou

- Go bitša motho ka moano wa gagwe/go laetša tlhompho.

5.1.4 Mahlo a gagwe a bulegile.

5.1.5 O bolailwe ke motšoko / go kgoga / fola sekerete.

5.1.6 Tlogela go fola / go kgoga. / Go fola goba go kgoga go a bolaya.

5.2 5.2.1 (a) Go tšweletša nyenyefatšo.
(b) Go tšweletša ledirani.
(c) Go tšweletša bosadi/bong.

5.2.2 (a) Ba-
(b) -rut-
(c) -ana

5.3 5.3.1 (a) Modirišokgonego
(b) Sedirišwa
(c) Lehlathi la nako

5.3.2 Barutwana ba tla fa dikarabo tša go fapana. Mohlala:

Ge o ka tšwelela ditlhahlobong tša gago o se wa bala, e tla be e le mahlatse fela.

5.4 5.4.1 Dithuto dikholetšheng tša TVET.

5.4.2 Batho ba seswantšho sa A ba thabile/thakgetše mola ba seswantšho sa B ba lebeletše seo se dirwago ka šedi ye kgolo.

5.4.3
- Go kaonafatša dithutwana tša marematlou.
- Go tšwetša pele dithuto tše di phagameng tša mešomo.

5.4.4 Technical and Vocational Education and Training.

5.4.5 A tliša khuetšo ya gore baithuti ba se senye nako ba dire dikgopelo ka pela.

IEB Copyright © 2024

POTŠIŠO YA 6

- e bile
- mogologolo
- l**o**kišitšwe
- tsen**y**a
- **M**othapo
- **hlo**komela
- lenane**o**
- … opela**.**
- **w**oo
- ntlhaba
- myemye**la**

Palomoka ya lephephe: 100

IEB Copyright © 2024